

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ**

**Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту**

Ваврик Діана Юріївна

**ПЛАНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Спеціальність: 073 Менеджмент

РЕФЕРАТ

магістерської роботи
за освітньо-професійною програмою «Управління закладом освіти»

Умань – 2022

Магістерською роботою є рукопис.

Роботу виконано в Уманському державному педагогічному університеті
імені Павла Тичини.

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК: д.п.н., професор Бялик Оксана Василівна

РЕЦЕНЗЕНТ: к.п.н., доцент Макарчук Вікторія Вікторівна

Захист відбудеться 15 грудня 2022 року о 9.00 на засіданні ЕК кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

З роботою можна ознайомитись на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту, за адресою: 20308, м. Умань вул. Садова, 28, ауд. № 316

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	6
1.1. Планування організаційно-педагогічної діяльності як проблема теорії й практики управління закладом загальної середньої освіти	6
1.2. Особливості планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти	24
РОЗДІЛ 2. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ...	38
2.1. Сучасний стан планування організаційно-педагогічної діяльності сучасних закладів загальної середньої освіти	38
2.2. Практичні рекомендації планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти	52
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	92

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Процеси євроінтеграції, глобалізації, інформатизації, відкритості суспільства суцільно впливають на трансформацію сучасної системи освіти і визначення нових пріоритетів її розвитку. Реформування освіти в Україні, вплив суспільних проблем, пов'язаних із світовою пандемією COVID-19 та повномасштабної російсько-української війни потребує цілеспрямованих наполегливих пошуків модернізації змісту і структури планування організаційно-педагогічної роботи в закладі загальної середньої освіти.

Напрями реформування повної загальної середньої освіти визначені законами України «Про освіту» (2017), Концепцією Нової української школи, Концепцією розвитку педагогічної освіти, Професійним стандартом на групу професій «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», державними стандартами освіти, професійними стандартами, що окреслюють коло актуальних завдань, реалізація яких неможлива без створення і забезпечення чіткої, науково обґрунтованої системи управління.

Організаційно-педагогічна робота є важливою проблемою в розвитку закладу загальної середньої освіти. Проблема якості і ефективності організаційно-педагогічної роботи в закладах освіти стала наріжним каменем у реформуванні освітніх систем. Модернізація закладів освіти, поява їх нових типів і різних форм власності потребують створення адекватних моделей управління, які базуються на засадах сучасного організаційного менеджменту.

Актуальність теми дослідження зумовлена реформуванням соціально-економічної і освітньої сфери, що відбувається в Україні, і полягає в тому, що планування – це стратегія і тактика діяльності педагогічного колективу, які забезпечують ефективне виконання основних завдань загальної середньої освіти, відображених у Стратегії розвитку закладу загальної середньої освіти (далі ЗЗСО), а саме: формування творчої, цілісної, толерантної та конкурентоспроможної особистості – випускника закладу загальної середньої освіти.

Науковість організації планування потребує включення до змісту планів роботи керівника ЗЗСО інформації, що ґрунтується на останніх досягненнях педагогічної і психологічної науки та відображає реальний стан справ і умов діяльності всіх учасників освітнього процесу, вивчення і врахування тенденцій, педагогічних явищ, чинників, що впливають на забезпечення освітнього процесу.

Визнання необхідності свідомого управління змінами, їх передбачення, регулювання, пристосування до змін зовнішніх умов прискорює процес оновлення методів та форм роботи закладів освіти засобами планування організаційно-педагогічної діяльності закладу освіти.

Планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти дозволяє зробити процес розвитку закладу освіти усвідомленим і впорядкованим; ефективно перевірити досягнуті результати; виявити та посилити ті складові діяльності, які на максимальному рівні відповідали би запитам учнів та батьків. Планування діяльності ЗЗСО має на меті забезпечити гармонійний всебічний розвиток дитини як особистості та найвищої цінності суспільства, створення комфортного мікросередовища.

Пріоритетні напрями діяльності закладу загальної середньої освіти повинні відобразитися в плануванні, яке потребує відповідних змін. Науковість планування потребує включення до змісту планів інформації, що ґрунтується на останніх досягненнях педагогічної науки, психології, фахових галузей науки і відповідних їм методик. Науковість змісту планів діяльності закладу освіти повинна ґрунтуватися на конкретній аналітичній інформації, яка відображає реальний стан справ і умов діяльності колективу вчителів та учнів, вивченні фактів, тенденцій, педагогічних явищ, які спостерігаються в оточуючому середовищі.

За останні роки актуальні аспекти управління закладами освіти були досліджені та висвітлені наукових працях таких учених: І. Андрощук, В. Гуменюк, Л. Калініної, Л. Карамушки, О. Онаць, Т. Сорочан, Т. Рожнової, В. Семиченко, Г. Тимошко, Є. Хрикова та ін.

Значну увагу приділяв у своїх працях розробленню загальних функцій управління Ю. Конаржевський; психолого-педагогічні основи розвитку творчої особистості в умовах неперервної професійної освіти позиціонують учені: І. Бех, О. Бондарчук, І. Зязюн, Л. Карамушка, Н. Коломінський, В. Луговий, Н. Ничкало, В. Олійник, О. Пехота, О. Савченко, Л. Сергеева, С. Сисоєва, О. Сухомлинська та ін.

Таким чином, актуальність і необхідність такого дослідження даної проблеми, а також недостатність її розробки й обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи **«Планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти»**.

Об'єкт дослідження – організаційно-педагогічна діяльність закладу загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – шляхи планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні ефективних шляхів планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти в сучасних умовах.

Відповідно до поставленої мети визначено основні **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці.
2. Розкрити особливості планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти.
3. З'ясувати сучасний стан планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти.
4. Розробити практичні рекомендації планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти.

Для розв'язання поставлених завдань використано такі **методи дослідження**: *теоретичні* (аналіз наукової літератури, вивчення, систематизації та узагальнення нормативно-правових документів про освіту, збору, узагальнення і класифікації даних анкетування) та *емпіричні*

(спостереження, бесіди, тестування, інтерв'ювання та методи статистичної обробки кількісних показників).

Експериментальна база дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Теоретичне значення роботи полягає у тому, що обґрунтовано сутність поняття «планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти» та визначено особливості планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в можливості використання теоретичних положень та практичних рекомендацій керівниками закладів загальної середньої освіти, та в системі післядипломної педагогічної освіти керівних кадрів.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження представлені на XII Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика» (21 листопада 2022 р., м. Умань).

Публікації. Основні положення дослідження публікувались у тезах «Особливості планування організаційно-педагогічної діяльності закладу загальної середньої освіти».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань) та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 87 сторінок, з них 77 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури з'ясовано, що в сучасних соціально-економічних умовах актуальною залишається проблема інформатизації управління плануванням освітнього процесу закладу вищої освіти.

Встановлено, що інформатизація управління плануванням освітнього процесу ЗВО доцільна за умови органічного взаємозв'язку управлінської

діяльності керівника закладу освіти, яка задає цілі, зміст і характер управлінських дій, власне педагогічної діяльності науково-педагогічних працівників та освітньої діяльності здобувачів, що полягає в засвоєнні результатів педагогічної праці – якісній обробці великих обсягів інформації.

В результаті аналізу наукової літератури уточнено зміст поняття «інформатизація управління плануванням освітнього процесу ЗВО», яке трактують як сукупність управлінських, правових, педагогічних й організаційних процесів, спрямованих на створення умов забезпечення інформаційних потреб суб'єктів управління освітнього процесу завдяки впровадженню інформаційної технології управління, інформаційних систем і мереж із використанням сучасних апаратно-програмних засобів.

У зазначеному контексті також було представлено узагальнення особливостей процесу інформатизації управління плануванням освітнім процесом ЗВО, якими є, насамперед, єдність державних інтересів та інтересів ЗВО, розвиток інформаційних технологій управління, збільшення з часом параметрів керованості; систематичне вдосконалення форм і методів управління освітнім процесом ЗВО.

Встановлено, що одним із кроків інформатизації управління планування освітнього процесу є впровадження інформаційної системи управління освітнім процесом у ЗВО як цілісної динамічної соціально-педагогічної системи, котра є виробником і споживачем інформаційних ресурсів закладу, необхідними умовами ефективного функціонування якої є: наявність сукупності необхідних функціональних складників системи, їх цілісність та взаємозв'язок, спрямування функціонування інформаційної системи управління на виконання цілей закладу освіти, включення в інформаційне освітнє середовище, що дає змогу формувати його й взаємодіяти з ним.

Вивчення сучасного стану проблеми інформатизації управління плануванням освітнього процесу в закладі вищої освіти дало нам підстави з'ясувати, що 75,5 % науково-педагогічних та педагогічних працівників не розуміють сутності та особливостей управління планування освітнього процесу закладу вищої освіти, вони сприймають вказівки щодо виконання вже

визначених завдань керівництвом; 19,5 % добре обізнані щодо сутності та особливостей управління планування освітнього процесу закладу вищої освіти; 4,9 % розуміють сутність та особливості управління планування освітнього процесу закладу вищої освіти.

У процесі оцінки рівня інформатизації управління плануванням освітнього процесу ЗВО (від 1 до 5 балів, де 1 – низька, 5 – висока) 7,5 % респондентів дали оцінку «1»; 14,8 % – «2»; 19,3 % – «5», 26 % – «4», 32,3 % – «3». Під час аналізу оцінювання професійної діяльності працівників відділів, які відповідають за організацію та планування освітнього процесу ЗВО, було з'ясовано, що стиль спілкування 7,3 % респондентів оцінюють «1», 12,6 % – «2», 20,1 % – «5», 27,4 % – «3», 32,5 % – «4»; практична користь: 7,3 % – «1», 15,4 % – «2», 17,6 % – «5», 26,8 % – «3», 32,9 % – «4».

Вивчення сучасного стану застосування інформатизації управління плануванням освітнього процесу в закладі вищої освіти дало змогу отримати дані про реальний стан інформатизації управління плануванням освітнього процесу в закладі вищої освіти. Результати свідчать про його невідповідність сучасним вимогам та про необхідність розробки ефективних шляхів інформатизації управління плануванням освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Ми під ефективною інформаційною системою управління освітнім процесом вважаємо таку систему, під час проектування якої беруть до уваги різницю між рівнями управління, сферами дій, а також зовнішні обставини та надання кожному рівню управління тільки тієї інформації, що йому необхідна для ефективної реалізації функції управління. Нами встановлено, що підвищення ефективності управлінської діяльності керівника ЗВО відбувається не лише завдяки автоматизації окремих етапів процесів обробки та зберігання рутинної інформації, але й через упровадження інформаційної складової управління, що базується на моделюванні управлінських дій, використанні сучасних апаратних і програмних засобів.

Установлено, що впровадження інформатизації управління плануванням освітнього процесу в закладі вищої освіти в практичну діяльність ЗВО впливає

на цілі закладу освіти, зміст освіти, технології навчання й виховання, організацію освітнього процесу, що потребує відповідного методичного забезпечення, а отже, якісної реалізації нововведень в об'єкті, у керівній системі, що впливає на діяльність усіх суб'єктів і структур через упровадження автоматизованих систем «Деканат», портфоліо, роботи з хмарними системами, впровадження навчального гуртка «Інформатизація управління плануванням освітнього процесу у ЗВО», що породжено необхідністю змін в автоматизації процесів планування освітнього процесу у ЗВО.

Застосування сучасних програмних засобів та інформаційних технологій інформатизації управління плануванням освітнього процесу закладу вищої освіти змінює умови діяльності всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, реалізація інформаційної технології управління проходить через автоматизацію окремих етапів інформаційних процесів. Відбувається автоматизація управлінської діяльності керівника, що зумовлює автоматизацію окремих етапів інформаційного процесу прийняття управлінського рішення, підвищуються вимоги до якості й достовірності інформації про стан освітнього процесу, різноплановість програм, поширення інноваційної діяльності, демократизація процесу керування, виховання, навчання тощо.

Перш ніж розпочати роботу щодо інформатизації управління плануванням освітнього процесу ЗВО, керівнику потрібно виділити етапи управління. Серед них ми визначили такі: формування бази даних нормативно-правового супроводу управління, аналіз ефективності стану керованої системи, визначення актуальних проблем освітнього процесу та шляхів їх розв'язання, пропаганда інформаційного пошуку й мотивація науково-педагогічних працівників до інноваційної діяльності, організація інноваційної діяльності, виявлення ступеня ефективності інновації та результативності діяльності педагогів.

З урахуванням вимог сучасного розвитку суспільства інформатизація управління плануванням освітнього процесу закладу вищої освіти дає змогу підвищити ефективність, якість і доступність управління.